

VÝROČNÍ ZPRÁVA

2021

—
SPOLEK AMETYST

ÚVODNÍ SLOVO

Ani rok 2021 nebyl pro nikoho z nás snadný. S pandemií jsme se již částečně žít naučili, ale ve chvílích, kdy jsme měli pocit, že se „rozjíždíme“, přišla nová omezení. Přesto jsme vše zvládli: věnovali se ochranopřírodní práci v terénu, uskutečnili dva běhy příměstských táborů na Prusinách, vymýšleli nové a vylepšovali stávající výukové programy, zapojovali jsme se do nových projektů, věnovali se údržbě prusinské zahrady a spoustu dalších věcí. Posudte sami při čtení této výroční zprávy.

Chceme poděkovat všem, kdo Ametyst podporují a pomáhají mu v jeho činnosti. Všem zaměstnancům, členům, partnerům, dárcům a příznivcům. Z vašich zpětných vazeb víme, že naše práce má smysl.

ROK 2021 V ČÍSLECH

95

VÝUK

1

VZDĚLÁVACÍ AKCE PRO
PEDAGOGY

21 km

BIOLOGICKÝCH PRŮZKŮMŮ
PODĚL ŘÍČNÍHO TOKU

1 815

ZAPOJENÝCH ŽÁKŮ

3

AKCE PRO VEŘEJNOST

11,7 km

BIOLOGICKÝCH PRŮZKŮMŮ
PODĚL ŽELEZNIČNÍ TRATĚ

2 832

ODUČENÝCH HODIN

11

ŠKOL V PROJEKTECH

101,5 ha

OSTATNÍCH BIOLOGICKÝCH
PRŮZKUMŮ

sekce

EKOVÝCHOVA

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2021

Ekovýchova se dlouhodobě věnuje environmentálnímu vzdělávání a v roce 2021 tomu nebylo jinak. S žáky mateřských, základních a středních škol jsme se potkávali v přírodě v Plzni a okolí. Realizací našich programů jsme se snažili prohloubit znalosti žáků o přírodních zákonitostech, nabídnout příjemné zážitky v přírodním prostředí a upevnit vztah k přírodě. Žáky, studenty, ale i pedagogy chceme nadchnout pro to, co je v regionu zajímavé a cenné. Pedagogům jsme v loňském roce pomáhali zpestřit běžný školní den, poskytovali jsme konzultace a metodické materiály pro výuku a uspořádali seminář, jehož tématem byli Ptáci.

Jako v předchozích letech proběhlo nejvíce výuk hlavně v mateřských školách a na prvních stupních základních škol. Oproti letům minulým se nám do environmentálního vzdělávání podařilo zapojit také školní družiny. Programy probíhaly nejvíce ve školních zahradách.

Od poloviny února do konce dubna bylo bohužel nutné z důvodu pandemické situace zrušit všechny plánované výukové programy. Ve zbytku kalendářního roku byl pokles objednávek přibližně o polovinu nižší než v letech před pandemií. Celkem jsme realizovali 95 jednodenních výuk, do kterých se zapojilo 1 815 žáků.

Ve spolupráci s MAS Aktivios jsme na Prusinách v červenci a srpnu uskutečnili dva příměstské tábory s tématy „Na výpravě se Zikmundem a Hanzelkou“ a „Tajemný svět indiánů“.

Dále jsme za podpory MAS Aktivios vymysleli a pilotně vyzkoušeli dílničku „Voda“, při které si děti z mateřských školek přiblíží vlastnosti vody formou jednoduchých a efektních pokusů. Ve spolupráci našich lektorů a MAS Aktivios probíhaly v roce 2021 také výuky našich stálých programů na školách jižního Plzeňska.

Obdobně probíhala spolupráce našich lektorů a MAS Radbuza, která podpořila výukový program „Dešťovka je náš kamarád“ v mateřských a základních školách regionu severního Plzeňska.

Výstupy projektu

- Zpracování ESG
- Zpracování funkčních bloků učiva
- Lze-li koncepty z NP Sumava

Ve spolupráci s KCVJŠ (Krajské centrum vzdělávání a jazyková škola, Plzeň) jsme pokračovali v tradici krajských konferencí pro učitele ekologické výchovy. S pedagogy a přednášejícími se nám podařilo potkat se osobně v prostorách KCVJŠ a sdílet si zajímavé informace, novinky, zkušenosti a náměty do výuky na téma Ptáci.

Jako každý rok jsme pomáhali koordinovat informační rozesílky do škol a školek v Plzeňském kraji zapojených v síti M.R.K.E.V. a Mrkvička.

sekce

EKOVÝCHOVA

projekty

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2021

SEKCE EKOVÝCHOVA

E-learning a terénní programy v Plzni a okolí

Cílem projektu je vytvoření e-learningu a metodických materiálů, jejichž prostřednictvím chceme žáky podpořit v zájmu o přírodu a dění v ní. V roce 2020 jsme připravili metodiky pro terénní výuku a doufali jsme, že v následujícím roce bude možné návštěvy uskutečnit. Žáci tak budou mít příležitost poznat z přírodovědného pohledu Ostrou Hůrku, Lobežský park, Mikulku a Hradiště a dozvědět se a vyzkoušet si základní principy péče o daná území. Bohužel pandemická situace realizaci výuk nedovolila, proto byl projekt po dohodě s poskytovatelem ukončen bez pilotních výuk.

Přesto v projektu vznikly webové stránky www.plzenskepoklady.cz, kde si může e-learning každý vyzkoušet a následně se vydat na zmíněné plzeňské lokality.

projekt finančně podpořil Nadační fond Zelený poklad

SEKCE EKOVÝCHOVA

Příroda zůstává bez hranic

Hlavním cílem projektu je podpora mezinárodní spolupráce v oblasti environmentálního vzdělávání. Výstupy projektu budou internetové stránky, dvojjazyčné pexeso a slavnostní setkání učitelů a pracovníků NNO. V projektu vzniknou dvojjazyčné www stránky s přehledem všech česko-německých projektů, které realizoval Spolek Ametyst spolu s německým partnerem LBV-Zentrum Mensch und Natur. Tyto stránky zpřístupní veškeré projektové výsledky všem zájemcům a nabídnou další inspiraci pro česko-německou spolupráci. Za účelem propagace česko-německých projektů jsme za podpory Plzeňského kraje vytvořili dvojjazyčné pexeso, které zdarma obdrží účastníci setkání a dále žáci při programech EV.

V červnu 2022 proběhne slavnostní setkání k příležitosti 15 let spolupráce obou organizací. Účastníky budou učitelé z proběhlých projektů, členové obou výše zmíněných organizací, zástupci tisku a místní samosprávy. Během tohoto setkání je plánován vznik zásobníku dalších projektových nápadů pro realizaci v oblasti ekovýchovy.

projekt finančně podpořili Česko-německý fond budoucnosti a Plzeňský kraj

SEKCE EKOVÝCHOVA

Učíme se pro přírodu

Cílovou skupinou projektu jsou žáci mateřských, základních a středních škol v Plzeňském kraji. Zábavnou a hravou formou se snažíme žáky a pedagogy motivovat k pobytu v přírodě, a to po celý rok. Díky zajímavým zážitkům si účastníci prohlubují vztah k přírodě. Výukové programy probíhají venku v blízkém okolí školy nebo školky, ve vybraných přírodních lokalitách Plzně nebo na naší terénní stanici v Prusinách u Nebílov.

Projekt podporuje výukové programy od září roku 2020 do června roku 2022.

projekt finančně podpořil Státní fond životního prostředí České republiky

SEKCE EKOVÝCHOVA

Zahrada v létě

V zahradách mateřských školek probíhají hravá výuková dopoledne pro děti v předškolním věku s názvem Léto všemi smysly. Chceme, aby si děti užívaly pobyt venku a byly motivované zde trávit více času. Děti mají možnost si s námi vyzkoušet hudební nástroje z přírodnin, vytvořit si voňavý náramek, nebo projít pocitový chodníček „všemi smysly“. Ve výuce využíváme vše, co na zahradě právě najdeme. Program podporuje děti a jejich učitele v tom, aby o své zahrady pečovali a rádi je navštěvovali.

projekt finančně podpořil Fond životního prostředí města Plzeň

sekce

OCHRANA PŘÍRODY

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2021

SEKCE EKOVÝCHOVA

Hlavní činnost sekce ochrany přírody opět spočívala v terénní práci. Jednalo se o průzkumy pro zpracování plánů péče, inventarizační průzkumy, biologické průzkumy k plánovaným záměrům, pro hodnocení podle § 67 (nezávislé odborné vyhodnocení vlivu zásahu na zájmy ochrany přírody a krajiny) a také jsme pokračovali např. v biologickém dozoru. Novinkou roku 2021 je zapojení do záchranného programu pro sýčka obecného a spolupráce na návrhu udržitelné výsadby dřevin pod vedením vysokého napětí v Borském parku na území Plzně.

SEKCE EKOVÝCHOVA

V roce 2021 jsme zpracovali celkem 7 plánů péče o zvláště chráněná území, a sice na území Plzeňského, Jihočeského a Středočeského kraje. Největší zpracovávanou lokalitou bylo v roce 2021 nově vyhlášené chráněné území Janovský mokřad u Nýřan. Mokřady hostící řadu ohrožených druhů ptáků zde začaly vznikat před několika lety díky činnosti bobra evropského. Další plán péče byl zpracován pro přírodní památku Vlkonice, kde roste perspektivní populace kriticky ohroženého hořečku mnohotvarého českého.

Dále jsme vytvořili čtyři plány péče pro přírodní památky Kateřina, Vrškámen, Skalka a Žižkova skalka, jejichž hlavním předmětem ochrany jsou zajímavé horninové útvary. Dokončili jsme také dvouleté práce v přírodní památce Slavkov, kde jsme v roce 2020 zpracovali průzkum obratlovců a v roce 2021 orientační průzkum bezobratlých a průzkum vegetace. Z těchto poznatků jsme vycházeli při následné tvorbě plánu péče o toto území, které je vyhlášeno pro ochranu kuňky ohnivé.

Inventarizační průzkumy jsme realizovali v Jihočeském a Středočeském kraji. Jednalo se o inventarizaci ptáků v přírodní rezervaci Hrádeček, denních motýlů v přírodní památce Polední a inventarizaci vegetace v přírodní památce Vrškámen.

SEKCE OCHRANA PŘÍRODY

I v roce 2021 jsme realizovali průzkumy podél železničních tratí v souvislosti s modernizací železničních přejezdů. Jednalo se o tratě u obcí Horšovský Týn a Bor u Tachova v Plzeňském kraji, Staňkovice a Poříčí nad Sázavou ve Středočeském kraji a Borek pod Troskami v Libereckém kraji. Plánované zásahy o celkové délce 11,7 km se týkají bezprostředního okolí železnice a ve většině případů nemají negativní vliv na navazující přírodní prostředí.

V průběhu jara a léta jsme také navštěvovali řeku Ohři v úseku Hostěnice – Terezín. Průzkum obratlovců, vážek a vodních měkkýšů sloužil k posouzení, do jaké míry může mít zimní manipulace s výškou hladiny na jezích v Doksanech a Terezíně vliv na zvláště chráněné druhy živočichů, které jsou vázány na říční tok (v délce 21 km) a přilehlá slepá ramena.

SEKCE OCHRANA PŘÍRODY

Nedaleko Bystřice nad Úhlavou je v poměrně zachovalé nivě řeky plánována nová těžba štěrkopísků. Realizovali jsme zde průzkumy obratlovců, bezobratlých a botanický průzkum, které nám posloužily jako podklady pro vypracování hodnocení podle § 67. Realizace záměru by v tomto případě představovala poměrně rozsáhlý zásah do krajiny s roztroušenými mokřady, které osidluje řada zvláště chráněných živočichů.

Další dva biologické průzkumy se také týkaly těžby štěrkopísků. Jde o lokality nedaleko Plzně – u Vejprnic a Příšova, kde je plánováno rozšíření stávajících pískoven. Průzkum obratlovců, bezobratlých a botanický průzkum máme dokončený. Následné hodnocení podle § 67 budeme zpracovávat v průběhu roku 2022. U Vejprnic je těžba plánována v hospodářském lese s převahou borovic navazujícím na bývalou pískovnu, v jejíž okrajové části je plánováno zázemí pro těžbu. U Příšova se jedná o ornou půdu, kterou prochází místní komunikace s doprovodnou zelení.

SEKCE OCHRANA PŘÍRODY

Od května do srpna 2021 proběhla revize entomologického průzkumu na svazích vrchu Mikulka a v navazující části Roudné (tj. od Fakultní nemocnice Lochotín po Štruncovy sady). Cílem průzkumu byla aktualizace seznamu zvláště chráněných druhů hmyzu (zejména blanokřídlých, brouků a motýlů) vyskytujících se v trase plánovaného silničního průtahu ze Severního předměstí do centra Plzně. Během roku 2021 jsme prováděli stavební dozor železniční stavby „Uzel Plzeň, 5. stavba Lobzy – Koterov“ v délce necelých 4 km. Stavba řeší rekonstrukci stávající železniční tratě ve směru od Českých Budějovic před vjezdovým obloukem stanice Plzeň-Koterov a končí před lobežským kolejištěm stanice Plzeň hl. nádraží. Terénní návštěvy byly zaměřené na průzkum živočichů, zajištění jejich ochrany a migrace, sledování šíření nepůvodních druhů rostlin, kácení dřevin, znečištění a odpady.

SEKCE OCHRANA PŘÍRODY

Na jaře jsme se podíleli na prvním návrhu řešení dlouhodobě udržitelné výsadby dřevin v ochranném pásmu velmi vysokého napětí v Borském parku. Ke spolupráci jsme byli přizváni místostarostou městského obvodu Plzeň 3 Ing. S. Šecem, který inicioval realizaci takové výsadby v ochranném pásmu, kterou nebude potřeba v souladu s příslušnou legislativou v pravidelných intervalech likvidovat (tj. sestávající z dřevin o výšce do 3 m, nenáročných na údržbu a odpovídajících charakteru místa).

sekce

OCHRANA PŘÍRODY

projekty

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2021

SEKCE OCHRANA PŘÍRODY

*Repatriace sýčka obecného *Athene noctua* v Plzeňském kraji*

V roce 2021 jsme se zapojili do záchrany sýčků v Plzeňském kraji. Jižní Plzeňsko je jednou z mála oblastí v ČR, kde tato kdysi hojná sova doprovázející venkovská obydlí ještě přežívá. Snahou schváleného záchranného programu je posílit oslabenou populaci a propojit jednotlivá místa, kde se sýčci dosud vyskytují. Ve stodole na Prusinách jsme jim postavili chovnou voliéru – nový domov pro pár, který měl na svět přivést mláďata. Tím by mělo dojít k užší vazbě na místo hnízdění. Podle soudobých znalostí by krajina v okolí Prusin měla sýčkům vyhovovat – jsou zde louky, pastviny i starý sad, volné plochy i rozptýlená zeleň. Bohužel, samec se samičkou v sobě zalíbení nenašli a k hnízdění nedošlo. V chovném programu budeme pokračovat i nadále. Tak snad se to podaří v následujících letech.

OCHRANA PŘÍRODY

projekt TetraoVit

Na konci února 2021 se nám i našim saským a českým partnerům podařilo dokončit všechny plánované milníky projektu TetraoVit - Revitalizace rašelinišť a management biotopu tetřívka obecného ve východním Krušnohoří.

Projekt splnil svůj cíl – připravit podrobný plán opatření v modelovém území v okolí Cínovce, která by měla vést k zachování a zlepšení stavu biotopu tetřívka obecného na české i saské straně Krušných hor. Zmapovali jsme modelové území, zjistili jsme, jaké jeho části jsou pro tetřívka důležité a navrhli jsme zásahy, které je třeba udělat. Všechno jsme probrali s lesními hospodáři a hledali společná řešení. V lesních porostech by měla zůstat zachována mozaika otevřených ploch a různorodých porostů, která tetřívkovi vyhovuje. A to na území saských i českých státních lesů i na území dalšího soukromého majitele. Turistické a lyžařské stezky by měly být upraveny tak, aby se vyhnuly nejcennějším lokalitám.

OCHRANA PŘÍRODY

projekt TetraoVit

Výsledkem je několik velmi podrobných projektů připravených k realizaci. Zpracovány jsou např. podklady pro rozsáhlou revitalizaci odvodněných rašeliníšť. Znalosti získané v předchozích etapách projektu jsme využili i pro návrh opatření v dalších oblastech s výskytem tetřívka – v navazujících částech Krušných hor a v Krkonoších.

O našich aktivitách jsme informovali na webových stránkách projektu www.tetrivci.cz, na FB Spolku Ametyst. V roce 2021 byl zveřejněn také článek v regionálním deníku IDNES https://www.idnes.cz/usti/zpravy/kusne-hory-tetrivek-ohrozeni-lesnici-raseliniste-listnate-stromy.A210121_095401_usti-zpravy_grr.

Přejme ohroženým druhům i nám lidem, ať se vše co nejdříve začne realizovat.

OCHRANA PŘÍRODY

D2C - DaRe to Connect

V listopadu 2021 jsme ukončili projekt DaRe to Connect, ve kterém jsme se společně s deseti partnery z dalších sedmi států EU zabývali možnostmi propojování ekologicky cenných lokalit podél Zeleného pásu Evropy. Díky více jak tříletému projektu vznikly mapy s vyznačenými místy, které je třeba v Zeleném pásu udržovat v dobré kondici a které si zaslouží další ochrannářské aktivity, případně místa, kde je třeba ekologické funkce krajiny obnovit. Vznikla také webová aplikace (<https://bit.ly/ArcGISwebAppD2C>), díky které je možné data dále využívat v praxi. V Pilotním regionu 1 – Šumava-Bavorský les-Mlýnská čtvrť jsme pomohli nastartovat soustředěnou péči o luční porosty, které jsou v této oblasti unikátní a zároveň ohrožené nežádoucími vlivy, jako je nedostatečný či nevhodný management nebo výstavba. Jako organizace jsme společně s dalšími partnery projektu podepsali Deklaraci DaRe to Connect pro Zelený pás, ve které se zavazujeme k ochraně Zeleného pásu jako významné zelené infrastruktury v Evropě a k podpoře začlenit Zelený pás na seznam památek UNESCO.

POBOČKA PRUSINY

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2021

PRUSINY

Také v roce 2021 probíhaly v budově bývalé školy na Prusinách environmentální programy pro děti. Využívali jsme třídu, zahradu, sad a přilehlé pozemky. Ve dvoře se mohli návštěvníci Prusin potěšit setkáním s ovci, králíky, husami, kachnami i slepicemi. Nadále se věnujeme zahradě pod domem – pečujeme o trvalkový záhon i jedlý svah, zvyšujeme jejich druhovou pestrost, vylepšujeme zeleninové záhony.

Opět jsme se po roční přestávce zapojili do Víkendu otevřených zahrad. Kromě prohlídek zahrady jsme připravili také dílnu pro rodiče a děti. Vyráběli jsme bylinková mýdla a limonády, k ochutnání byly i další dobroty z bylin. V červenci a v srpnu jsme ve spolupráci s MAS Aktivios uspořádali dva příměstské tábory pro školní děti. V sadu a na dalších loukách prusinského kopce jsme jako každoročně provedli mozaikovou seč na ploše cca 0,8 ha. Prostředky čerpáme z Programu péče o krajinu (PPK) vyhlášeného Ministerstvem životního prostředí.

PRUSINY

Pokračovali jsme také v opatřeních na podporu biodiverzity ve významném krajinném prvku (VKP) Ostrá Hůrka při jihovýchodním okraji Plzně. I zde proběhlo mozaikové kosení – na obdobné ploše jako na Prusinách – a na podzim jsme pokáceli vybrané vzrostlejší náletové dřeviny, především jedince poškozené vichřicí. Opatření realizujeme z dotací Plzeňského kraje, jejichž příjemcem je město Starý Plzenec.

Na Ostré Hůrce jsme se v rámci projektu Skautského institutu s názvem Patronáty také dvakrát sešli se skauty z 58. oddílu Sluneční údolí ze Starého Plzně. Po podrobném seznámení s lokalitou a péčí o ni jsme společně vysbírali odpadky, vyřezávali a vytahávali výmladky dříve odstraněných dřevin, vyhrabávali stařinu a narušovali půdní povrch na vybraných místech. Z nashromážděné biomasy jsme vytvořili zimoviště pro drobné obratlovce.

FINANCE

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2021

SPOLEK AMETYST

Náklady: 1 854 204 Kč

Výnosy: 1 567 513 Kč

Výsledek hospodaření: ztráta -286 691 Kč

Výnosy v sobě zahrnují zejména dotace a nadační příspěvky na projekty v celkové částce 1 098 153 Kč. Podpořeny byly hlavně projekty: „DaRe to Connect“, „Příroda zůstává bez hranic“ – Plzeňský kraj a Česko-německý fond budoucnosti; „E-learning a terénní programy v Plzni a okolí“ – Nadační fond Zelený poklad; „Zahrada v létě“ – statutární město Plzeň; „Učíme se pro přírodu“ – SFŽP. Tržby za služby byly v roce 2021 ve výši 269 699 Kč. Spolek obdržel dary na provozní činnost ve výši 120 000 Kč a věcný dar (vybavení příměstských táborů) ve výši 11 747 Kč.

Ametyst v roce 2021 zaměstnával 6 pracovníků na částečné úvazky převážně v projektech a další zaměstnance na dohody mimo pracovní poměr. Mzdové náklady činily 1 156 374 Kč. Další významnou nákladovou položkou byly služby 531 395 Kč a materiál 65 821 Kč. U proplácení nároků na dotace z evropských fondů došlo v roce 2021 k výrazným kurzovým ztrátám ve výši 82 454 Kč.

Celý rok byl významně postižen pandemií Covid 19. Což mělo dopad hlavně na výpadek tržeb za výukové programy. Zaměstnanci také čerpali krizové ošetrovné.

OCHRANA PŘÍRODY

Náklady: 258 129 Kč

Výnosy: 305 967 Kč

Výsledek hospodaření: 46 838 Kč

Náklady a výnosy pobočky jsou za přijaté a poskytnuté služby. Pobočka měla v daném roce zaměstnance pracující na dohody o provedení práce.

Pobočka poskytla v roce 2021 dar Spolku Ametyst (IČ 69460485) 100 000 Kč na kofinancování projektů. Dar byl poskytnut z fondu vytvořeného ze zisků minulých let.

POBOČKA PRUSINY

Náklady: 49 970 Kč

Výnosy: 55 000 Kč

Výsledek hospodaření: 5 030 Kč

Pobočka získala v roce 2021 dotaci z „Programu péče o krajinu“ ve výši 26 000 Kč a dar 5 000 Kč na svoji činnost. Dále realizovala zakázku v rámci plánu péče o lokalitu Ostrá Hůrka v hodnotě 24 000 Kč.

Pobočka měla v daném roce 1 zaměstnance na dohodu o provedení práce.

LIDÉ AMETYSTU
v roce 2021

Jana Barešová, Vlasta Benediktová, Daniela Bílková, Kristýna Černá, Štěpánka Čížková,
Nelly Davidová, Eva Charvátová, Michala Mariňáková, Iveta Pišvejcová, Jana Pohlová,
Tomáš Pruner, Lenka Prunerová, Lucie Šefčíková, Iva Šírová, Vendula Tichotová,
Klára Tydlitátová, Ondřej Volf, Eva Volfová

<http://www.ametyst21.cz>

+ 420 608 440 557

SÍDLO: Nebílovy č.p. 37, 332 04 Nebílovy
KANCELÁŘ: Lindauerova 140/21, 301 00 Plzeň

JSME ČLENY

Sdružení středisek ekologické výchovy Pavučina, Koalice pro Naturu 2000 (Neformální sdružení NNO), European Green Belt Association e.V. a MAS Aktivios (místní akční skupina jižní Plzeňsko)

**Spolek
Ametyst**